

Tiedonhallinta sote-yhteisissä palveluissa

Työikäisten sote-palvelujen ja
aikuissosiaalityön tietofoorumi
7.10.2025

KONSULTTIPUOTI
Maa'it Röttsä

Lyhyesti minusta

- Sote-tiedonhallinnan kouluttaja, konsultti ja asiantuntijatuki
 - YTM (sosiaalityö) & TtM (sote-tietohallinto)
- Sote-osaamisen avainsanat:
 - lainsäädäntö ja palvelujärjestelmä
 - kokonaisarkkitehtuuri ja tiedonhallinta
 - asiakas-, palvelu- ja toimintaprosessit & kirjaaminen
 - tietojärjestelmiä koskevat kansalliset vaatimukset
 - käyttöoikeudet ja käyttövaltuushallinta

Esitykseni tänään

1

Sote-yhteisen palvelun edellytykset

2

Tiedonhallinnan erot ja yhtäläisyydet yhteistyössä tai yhteisessä palvelussa

3

Työntekijänä ja asiakkaana sote-yhteisessä palvelussa

Sote-yhteinen palvelu vai yhteistyössä toteutettu palvelu?

Terveystenhuollon palvelu

Sosiaalihuollon palvelu

Sosiaali- ja terveydenhuollon
yhteinen palvelu

Sote-yhteisen palvelun edellytykset

- Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen palvelu on palvelu,
 - joka toteutetaan **samassa toimipisteessä**,
 - jonka toteutuksessa toimitaan **sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon säädösten** perusteella,
 - jonka toteuttamiseen osallistuu **sekä sosiaali- että terveydenhuollon tehtävää** hoitavia henkilöitä,
 - palvelussa on laadittava **sekä potilasasiakirjoja että sosiaalihuollon** asiakasasiakirjoja.
 - toiminnassa noudatetaan sekä lakia asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000, asiakaslaki) että lakia potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1999, potilaslaki), eli asiakas on sekä sosiaalihuollon asiakkaan että potilaan asemassa,

Yhteinen toimipiste

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu

Yhteinen henkilöstö

Asiakas- ja potilastiedot

Henkilön asiakkuus ja potiluus

Keskeiset erot tiedonhallinnan näkökulmasta

Yhteistyössä annettava palvelu

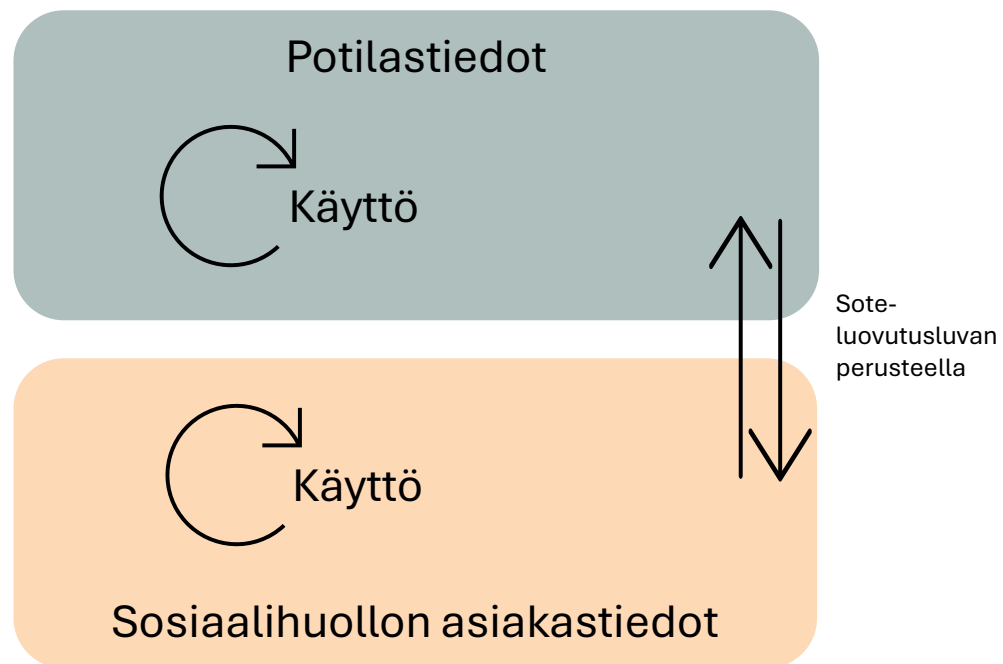
- Tietojen käsittely edellyttää asiakkaan antamaan sote-luovutuslupaa tai erillistä suostumusta
 - Sote-luovutuslupa tarvitaan, vaikka luovutus koskisi saman HVAn rekisterissä olevia tietoja
- Asiakas- ja potilastietojen käsittely soten välillä on luovutusta, syntyy luovutusloki
- Palvelussa syntyvät tiedot tallennetaan vain oman toimialan rekisteriin (yksi tietojärjestelmä)
 - Yhteistyössä laadittavat asiakirjat tallennetaan molempien toimialojen rekistereihin tarkoituksenmukaisessa laajuudessa

Sote-yhteinen palvelu

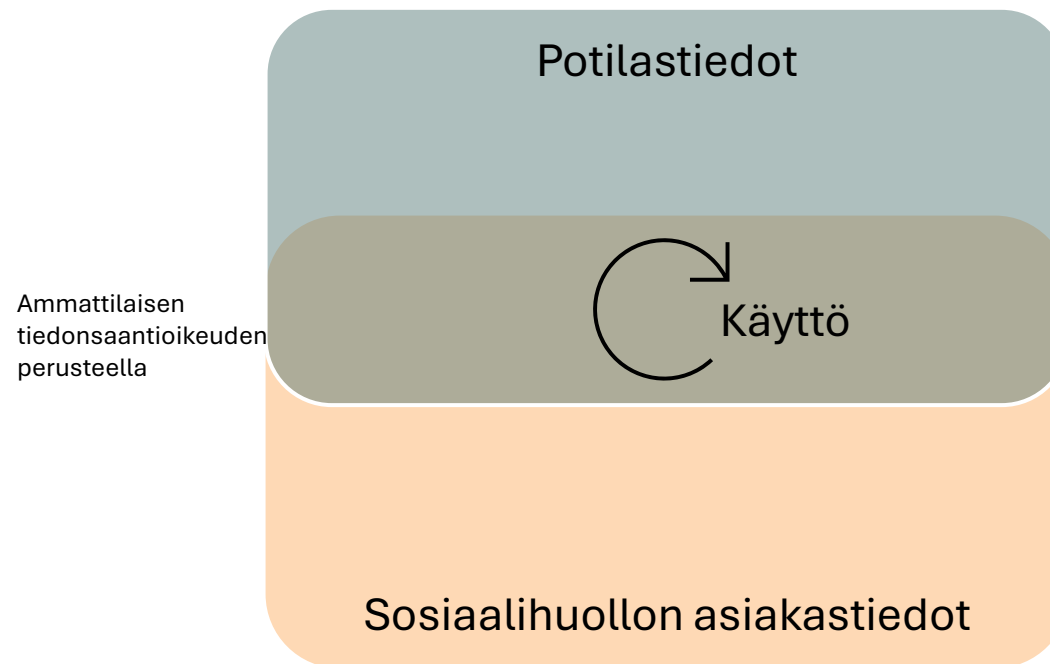
- Henkilöstö saa käsitellä palvelun kannalta välttämättömiä asiakas- ja potilastietoja ilman asiakkaan antamaa suostumusta/luovutuslupaa
 - Asiakas ei voi kieltää tietojen käyttöä (HVAn rekistereistä)
- Asiakas- ja potilastietojen käsittelyllä on sama käyttötarkoitus, käsittelystä muodostuu käyttöloki
- Koska palvelussa syntyy sekä sosiaali- että terveydenhuollon tietoa, palvelussa työskentelevillä tulee olla mahdollisuus tallentaa molempien toimialojen rekisteriin tietoja.
 - Toteutuu tyypillisesti eri henkilöiden toimesta.

Keskeiset erot tiedonhallinnan näkökulmasta

Yhteistyössä annettava palvelu

Sote-yhteinen palvelu

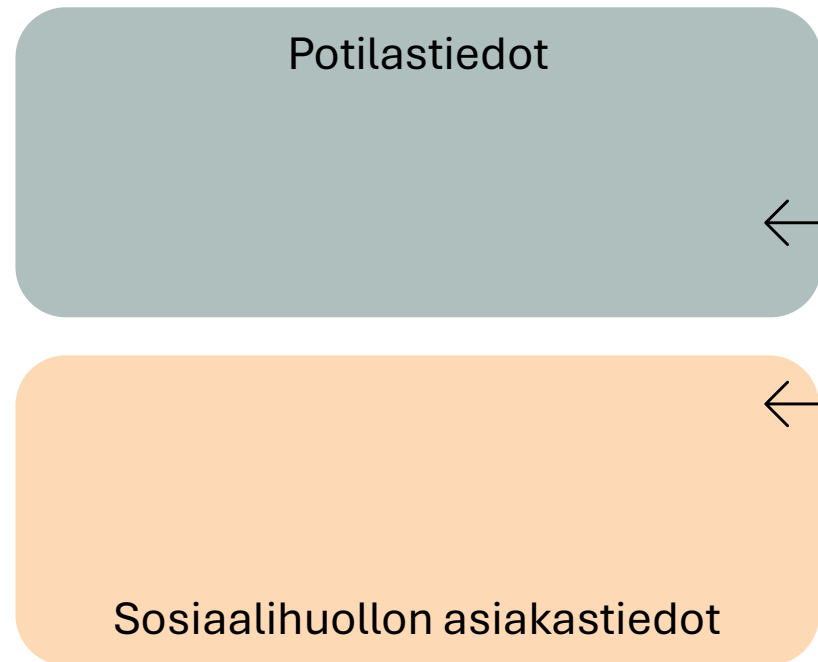

Yhtäläisyydet tiedonhallinnan näkökulmsata

- Palvelun toteuttamisessa syntyy asiakas- ja potilastietoa.
- Yhteisten asiakirjojen laatiminen on sallittu.
- Laadittavat asiakastiedot tallennetaan asiakas- JA potilasrekisteriin.
- Tietojenkäsittelyn yhteydessä hoito- tai asiakassuhde on todennettava teknisesti.
 - Asiakas on samassa palveluyksikössä asiakkaana, jossa henkilöstö on töissä.
- Ammattilaisten tiedonsaantioikeuden toisen toimialan tietoihin saa toteuttaa käyttöoikeudella
 - Tiedonsaantioikeuden peruste on erilainen: suora laissa säädetty oikeus tai asiakkaan lupa
- Käyttöoikeus on sama riippumatta siitä, perustuuko luovutus asiakkaan antamaan lupaan vai suoraan tiedonsaantioikeuteen.
 - Asiakastietoasetuksessa on säädelty tiedonsaantioikeuden laajuutta.

Yhtäläisyydet tiedonhallinnan näkökulmasta

Yhteistyössä annettava palvelu

Sote-yhteinen palvelu

Työskentely sote-yhteisessä palvelussa

- Kun joku palvelu aloittaa sote-yhteisenä kokonaisuutena, henkilöstön on oltava tietoinen sen vaikutuksista asiakastietojen käsittelyyn.
- Työntekijän tulee tietää, toimiiko hän sote-yhteisessä palvelussa, koska se vaikuttaa
 - asiakkaan informointiin,
 - asiakkaan mahdollisuuksiin vaikuttaa tietojensa käsittelyyn,
 - työntekijän käytössä oleviin tiedonsaantioikeuksiin, sekä
 - toimintamalleihin.

Asiakkaana sote-yhteisessä palvelussa

- Asiakas- ja potilaslaissa on säädetty palvelun kohteena olevan asiakkaan tai hänen asioitaan hoitavan oikeuksista ja velvollisuuksista.
 - Ollessaan sote-yhteisen palvelun asiakkaana, asiakkaan tulee ymmärtää oikeutensa ja velvollisuutensa molempien toimialojen näkökulmasta.
- Jos joku asia menee pieleen, asiakkaan tulee tietää mitkä ovat palvelussa sovellettavat valitusmenettelyt.
- Ammattilaisilla on tiedonsaantioikeus – asiakas ei voi kieltää tietojensa käsittelyä.
- Asiakasmaksujen määräytymisen näkökulmasta asiakkaan on ymmärrettävä, mihin palveluun liittyvä laskutus perustuu.
- Omavalvonnan tai lokien tarkistuspyynnön yhteydessä tulee voida arvioida,
 - Onko tietojenkäsittely ollut asianmukaista?
 - Miten asiakas tai rekisterinpitäjä osaa tulkita lokitietoja?
 - Jos palveluyksiössä syntyneitä tietoja ovat käsitelleet sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon ammattilaiset, oliko kyseessä sote-yhteinen palvelu vai olisiko tarvittu luovutuslupa asiakkaalta?

KONSULTTIPUOTI

Maarit Rötsä

maarit.rotsa@konsulttipuoti.fi

www.konsulttipuoti.fi